

Wat is dementie?

OVER DEMENTIE

Deze folder beschrijft dementie, wie het krijgt en enkele van de meest voorkomende vormen. Er worden enkele vroege tekens van dementie beschreven en het belang van vroegtijdige medische diagnose wordt benadrukt.

Dementie is de term die gebruikt wordt om de symptomen te beschrijven van een grote groep ziektes die een toenemende achteruitgang in iemands functioneren veroorzaken. Het is een brede term die gebruikt wordt om verlies van geheugen, verstand, rationaliteit, sociale vaardigheden en wat als normale emotionele reacties worden beschouwd te omschrijven.

Wie krijgt dementie?

De meeste mensen met dementie zijn al ouder, maar het is belangrijk om te onthouden dat de meeste oudere mensen geen dementie krijgen. Het is geen normaal onderdeel van ouder worden. Dementie kan iedereen overkomen, maar het komt vaker voor bij vijftigstijplussers. Veertigers and vijftigers kunnen ook dementie hebben.

Wat veroorzaakt dementie?

Er zijn vele verschillende vormen van dementie en iedere vorm heeft zijn eigen oorzaken. Enkele van de meest voorkomende vormen van dementie zijn:

De ziekte van Alzheimer

De ziekte van Alzheimer is de meest voorkomende vorm van dementie en neemt tussen 50% en 70% van alle gevallen voor rekening. Het is een progressieve, degeneratieve ziekte die de hersenen aanvalt. Terwijl hersencellen krimpen of verdwijnen ontwikkelt abnormaal materiaal zogeheten 'tangles' in het midden van de hersencellen, en 'plaques' buiten de hersencellen. Deze verstoren berichten binnen de hersenen, waarbij verbindingen tussen de hersencellen worden beschadigd. Uiteindelijk sterven de hersencellen af waardoor er geen informatie herinnerd of verwerkt kan worden. Omdat de ziekte van Alzheimer ieder deel van de hersenen aantast gaan bepaalde functies of vermogens verloren.

Vasculaire dementie

Vasculaire dementie is de brede term voor dementie die verband houdt met een stoornis in de bloedsomloop naar de hersenen en is de tweede meest voorkomende vorm van dementie. Er zijn een aantal verschillende soorten vasculaire dementie. De twee meest voorkomende zijn multi-infarct dementie en de ziekte van Binswanger. Multi-infarct dementie wordt veroorzaakt door een aantal kleine beroertes,

die mini-beroertes of transiënte ischemische aanvallen (TIA) worden genoemd, en is waarschijnlijk de meest voorkomende vorm van vasculaire dementie. De ziekte van Binswanger (ook bekend als subcorticale vasculaire dementie) houdt verband met aan beroertes gerelateerde veranderingen in de hersenen. Het wordt veroorzaakt door hoge bloeddruk, verdikking van de slagaders en onvoldoende bloeddorstrooming.

Vasculaire dementie kan hetzelfde lijken als de ziekte van Alzheimer, en een mengeling van de ziekte van Alzheimer en vasculaire dementie kan bij sommige mensen voorkomen.

De ziekte van Parkinson

De ziekte van Parkinson is een voortschrijdende stoornis van het centrale zenuwstelsel, en wordt gekenmerkt door tremoren, stijfheid in ledematen en gewrichten, spraakgebrek en moeite met het starten van lichamelijke bewegingen. Tijdens het latere verloop van de ziekte kunnen sommige mensen dementie ontwikkelen. Medicijnen kunnen de lichamelijke symptomen verbeteren, maar kunnen bijwerkingen hebben zoals hallucinaties, wanen, tijdelijke verslechtering van verwardheid en abnormale bewegingen.

Dementie met Lewy-lichaampjes

Dementie met Lewy-lichaampjes wordt veroorzaakt door de achteruitgang en het afsterven van zenuwcellen in de hersenen. De naam komt van de aanwezigheid van abnormale sferische structuren die Lewy-lichaampjes worden genoemd, en die zich binnen de zenuwcellen ontwikkelen. Men denkt dat deze wellicht bijdragen aan het afsterven van de hersencellen. Mensen die dementie met Lewy-lichaampjes hebben zijn geneigd om dingen te zien (visuele hallucinaties), last te hebben van stijfheid of beverigheid (parkinsonisme) en hun toestand fluctueert meestal vrij snel, vaak van uur tot uur of van dag tot dag. Deze symptomen maken het mogelijk om het te onderscheiden van de ziekte van Alzheimer. Dementie met Lewy-lichaampjes treedt soms op dezelfde tijd op als de ziekte van Alzheimer en/of vasculaire dementie. Het kan moeilijk zijn om dementie met Lewy-lichaampjes te onderscheiden van de ziekte van Parkinson en sommige mensen die de ziekte van Parkinson hebben ontwikkelen een

Neem contact op met de Nationale Dementie Hulplijn op **1800 100 500**

Telefonische Tolkdienst **131 450**

dementie die lijkt op die welke bij dementie met Lewy-lichaampjes wordt gezien.

Fronto-Temporale Lobus Degeneratie (FTLD)

Dit is de naam voor een groep dementies wanneer er degeneratie is in één of beide frontale of temporale hersenkwab(ben). Het omvat fronto-temporale dementie, progressieve niet-vloeiende afasie, semantische dementie en de ziekte van Pick. Ongeveer 50% van de mensen met FTLD heeft een familiegeschiedenis met de ziekte. Degenen die hem erven hebben vaak een mutatie in het tau eiwit-gen op chromosoom 17 waardoor abnormaal tau eiwit wordt aangemaakt. Er zijn geen andere risicofactoren bekend.

De ziekte van Huntington

De ziekte van Huntington is een geërfde, degeneratieve hersenziekte die het lichaam en het verstand aantast. Het verschijnt meestal tussen de dertig- en vijftigjarige leeftijd en wordt gekenmerkt door intellectuele achteruitgang en onregelmatige reflexbeweging van de ledematen of gezichtsspieren. Andere symptomen zijn onder meer veranderingen in de persoonlijkheid, geheugenstoornis, onduidelijk spreken, oordeelsstoornis en psychiatrische problemen. Er is geen behandeling beschikbaar om de voortgang van de ziekte te stoppen, maar medicijnen kunnen de bewegingsstoornissen en psychiatrische symptomen onder controle houden. In de meeste gevallen treedt dementie op.

Aan alcohol gerelateerde dementie (syndroom van Korsakoff)

Te veel alcohol, vooral bij een dieet met een gebrek aan thiamine (vitamine B1) kan tot onherstelbare hersenbeschadiging leiden. Stoppen met drinken kan wat verbetering opleveren.

Deze dementie kan voorkomen worden. De aanbevelingen van Australië's Nationale Gezondheids- & Medische Onderzoeksraad voor een veilig alcoholgebruik zijn dat mannen niet meer dan 4 standaarddrankjes per dag zouden moeten drinken en vrouwen niet meer dan 2 standaarddrankjes per dag. Het ontwikkelen van aan alcohol gerelateerde dementie en het syndroom van Korsakoff is niet gerapporteerd bij mensen die regelmatig op of onder dit niveau drinken.

De kwetsbaarste hersendelen zijn die welke gebruikt worden voor het geheugen en voor planning, organiseren, oordelen, sociale vaardigheden en evenwicht. Het nemen van thiamine lijkt de toestand te helpen voorkomen en verbeteren.

De ziekte van Creutzfeldt-Jacob

De ziekte van Creutzfeldt-Jacob is een uiterst zeldzame, dodelijke hersenstoornis die veroorzaakt wordt door het eiwitpartikel 'prion'. Het komt jaarlijks bij één op de miljoen mensen voor. Vroege symptomen zijn o.a. afnemend geheugen, gedragsveranderingen en gebrek aan coördinatie. Bij het meestal snelle vorderen van de ziekte treedt een

uitgesproken geestelijke achteruitgang op, er verschijnen reflexbewegingen en de persoon kan blind worden, slappe armen of benen krijgen en uiteindelijk in een coma raken.

Is het dementie?

Er zijn een aantal aandoeningen met symptomen die op dementie lijken. Door het behandelen van deze aandoeningen verdwijnen de symptomen. Dit zijn o.a. sommige vitamine- en hormoontekorten, depressie, verkeerde of teveel medicijnen, infecties en hersentumors.

Het is van essentieel belang dat een medische diagnose wordt verkregen in een vroeg stadium als de symptomen voor het eerst verschijnen om zeker te zijn dat een persoon met een behandelbare aandoening de juiste diagnose en behandeling krijgt. Als de symptomen door dementie worden veroorzaakt betekent een vroegtijdige diagnose vroegtijdige toegang tot hulp, informatie en medicijnen – als deze beschikbaar zijn.

Kan dementie geërfd worden?

Dit hangt af van de oorzaak van de dementie, dus het is belangrijk om een definitieve medische diagnose te hebben. Als er bezorgdheid is over het risico op erven van dementie kunt u uw dokter raadplegen of contact opnemen met Alzheimer's Australië om met een counselor te praten. De meeste gevallen van dementie worden niet geërfd.

Wat zijn de eerste tekenen van dementie?

De eerste tekenen van dementie zijn erg subtiel en vaag en zijn misschien niet onmiddellijk duidelijk. Enkele veel voorkomende symptomen zijn o.a.

- Toenemend en veelvuldig geheugenverlies
- Verwarring
- Verandering in persoonlijkheid
- Apathie en zich terugtrekken
- Dagelijkse taken niet meer kunnen uitvoeren

Wat kan gedaan worden om te helpen?

Er is op dit moment geen preventie of geneesmiddel voor de meeste vormen van dementie. Men heeft echter ontdekt dat sommige medicijnen enige symptomen verminderen.

Steun is onmisbaar voor mensen met dementie en de hulp van familie, vrienden en verzorgers kan een positief verschil maken bij het omgaan met de ziekte.

Verdere informatie

Alzheimer's Australië biedt hulp, informatie, onderwijs en counseling. Neem contact op met de Nationale Dementie Hulplijn op **1800 100 500**.

Voor verdere informatie en andere hulpfolders kunt onze website bezoeken op **www.alzheimers.org.au**